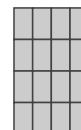

Roditelji zveri

Medij - Rubrika: EKONOMIST MAGAZIN - Film
 Datum: Čet, 11/11/2010 Zemlja: Srbija
 Površina članka: 668cm2 Autor: Zlatko Paković
 Strana: 58 Deo: 1/2

Slobodna zona, Dvorana Kulturnog centra Beograda i Muzej
 Jugoslovenske kinoteke

Roditelji zveri

Ne mora čovek imati maćehu ili poočima da bi od najranijeg detinjstva kod kuće bio zlostavljan s teškim posledicama do kraja svog postojanja. Bestijalno, spontano i temeljno, na samom početku, život mu mogu razoriti sopstveni majka i otac...

Zlatko Paković

Ljiljana i Marica, Uspavana lepotica, pravim imenom Aurora, i Pepeljuga, trpe okrutnost svojih maćeha u bajkama čiji se pisci nisu usuđivali da naruše konvenciju o prirodnoj roditeljskoj ljubavi. U životu, izvan bajke, mame i tate, međutim, mogu prema ćerkama i sinovima biti zlodusi gori od fiktivnih likova pomajki i očuha. Za razliku od bajkovitih svršetaka u sreći i dugoveč-

trpi svaku patnju paćenika i da strada kroz svaki njegov bol. Međutim, to da negde drugde od ovoga sveta na Prešes čeka blaženstvo za pretrpljene užase u domenu je ortodoksne bajke. Za vesele živote i ugodne sudbine Bog nije neopodan. U onim užasavajućim, on malaksava - trpi na smrt. Prebijajući svoju Prešes, majka ubija boga u njoj. Filmsko delo čiji je pomenuta nesreć-

gadost s dna ljudske duše, inače obdarene savešću.

Gotovo u potpunosti kameran, ovaj film je psihološka drama u kojoj su sve uloge, a naročito ona zle majke koju tumači reperka Monik, tako veristički glumljene da imamo utisak i neposrednog prisustva likova i sopstvenog direktnog osvedočenja u jedno nepodnošljivo traumatično življenje.

Osnovno teskobno raspoloženje, s vremena na vreme, reditelj probija vedrim: slike mračnog, tamničkog sveta mržnje, pretvaraju se tada u slike oduška i ljubavi, to je imaginarni, unutrašnji svet glavne junakinje koji joj omogućuje da opstane u spoljašnjem, nasuprot roditeljima, i da se od njih emancipuje.

Lako prenosiv teret

Majka, ne maćeha, skrivila je i za gorak, prestupničko-kaznjenički život svog starijeg sina Silviua, glavnog junaka rumunskog igranog filma „Ako mi se zviždi, zviždim“, reditelja Florijana Šerbana. Kao Kleris Prešes Džouns, i Silviu zna da mu je mati opaka i da nenaplativo duguje za njegovu sudbinu, krojivši je dok je on bio bespomoćan. Sada, to je momenat

Svet po Jonu B.

nom blagostanju, najčešće na kakvom dvoru okruženom predivnim vrtovima punim šadrvana, u istinitim pričama od hepienda ne ostaje ni traga ni glasa.

Draga

Život sedamnaestogodišnje Kleris Prešes Džouns u Harlemu, uz majku koja ne izbiva iz kuće, bijući je besomučno gde god stigne i čime god uspe, i uz oca koji ponekad svrati kako bi je silovao i, evo, začeo joj i drugo dete - jedan je od onih mučeničkih života pred kojim u vodu padaju svi argumenti o postojanju Boga, sa izuzetkom onog da Bog

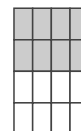
nica glavni lik, pod naslovom „Draga“ (Precious) Lija Danijelsa koji je pre pet godina režirao i produkovao, takode izvanredan film Shadowboxer, jedan je od najpotresnijih igranih filmova u novijoj svetskoj kinematografiji, svakako najmućniji koji smo videli ne samo na ovogodišnjem nego i na svim dosadašnjim festivalima „Slobodna zona“ - sinematički perfektno iscizeliran tamni dragulj u kojem se ljudska bestijalnost ogleda kao što se Snežanina maćeha, kraljica, ogleda u ogledalu ne bi li dobila potvrdu o svojoj neprevaziđenoj lepoti. Danijelsov film pokazuje svu ružnoću i

Draga

dramske kulminacije u filmu, došla je da mu zada poslednji udarac. Desetak dana pre nego što će, posle četvorogodišnje kazne, iz kazneno-popravnog zavoda za maloletnike biti pušten na slobodu, majka je došla u Rumuniju kako bi sa sobom u Italiju povela svog mlađeg sina, o kojem se sve vreme, uključujući i period izdržavanja kazne, brinuo Silviu. Kako bi to sprečio, glavni junak kidnapuje jednu socijalnu radnicu, i, pod pretnjom ubistva, iznuduje majčino obećanje da neće sa sobom odvesti mlađeg brata, čime bi ponovila iskustvo samog Silviua, kojeg je svojevremeno uzimala, pa

Medij - Rubrika: EKONOMIST MAGAZIN - Film
 Datum: Čet, 11/11/2010 Zemlja: Srbija
 Površina članka: 668cm2 Autor: Zlatko Paković
 Strana: 59 Deo: 2/2

ostavljala, tako da nije uspeo da završi ni osnovno obrazovanje.

Za razliku od Danijelsovog filma sa gustom, deprimirajućom atmosferom koja vrši tegoban pritisak na gledaoca, Šerbanov film ima razređenu atmosferu i drži nas na „pristojnoj“ distanci. Njegov junak je, ipak, mogao da bira kako će postupiti; njegova situacija nije beznačajna. Silviu, ne bez zadovoljstva, pravi eksces. Kamera u rumunskom filmu odslikava površinu stvari i događaja, dok u američkom ponire u karaktere i događaj poput anatomskog sečiva. Pred ogromnim bremenom kojim je „Draga“ otežala, upozorila i zabrinula našu svest, „Ako mi se zviždi, zviždim“, jedan je lomljiv, lako prenosiv teret.

Slobodan čovek i zarobljenici nade

Problem okrutnih roditelja, u ovogodišnjoj se „Slobodnoj zoni“ pojavljuje i u dva dokumentarna filma, iako tu nije glavna tema.

U izvanrednom rumunskom filmu „Svet po Jonu B.“, roditelja Aleksandra Nanaua, koji nam doskorašnjeg klošara, šezdesetogodišnjaka, predstavlja upravo u

trenucima kad se njegova sudbina, kao u bajci, menja i kad on postaje jedan od najpoznatijih i najcenjenijih savremenih rumunskih likovnih umetnika – rigidni otac i neljubazna majka u funkciji su onog emancipujućeg momenta u kojem se u jednom mladom ali dovoljno zreloom biću začinje otpor prema svemu autoritarnom. Pri tom je, dakako, bitno da strogost roditelja ne ulazi u granice strave i užasa. Prema Jonu su, kako nam on to pripoveda, bili rđavi, ali daleko od toga da su se ponašali kao Silviuova ili Prešesina majka.

Jon B. je život provodio radeći one poslove koje niko nije hteo, između ostalog i kao grobar da bi, poput kolege iz Šekspirovog „Hamleta“, svet, društvo i čoveka sagledao sub speciae mortis te da bi, istovremeno, postao cinik poput Siorana i lakrdijaš poput, takođe sunarodnika, Joneska. Poslednjih dvadeset godina Jon živi na ulici, prepuštajući se dokolici i antibanauziji, kao istinski plemić-beskućnik. On nam, u stvari, drži čas o nepatvorenom stvaralaštvu i dostojanstvu ličnosti. Ipak, tek smo iz ove perspektive, iz gornjeg rakursa uspeha – pošto je dobra vila zastala kraj njega i

rekla da će od njegovih bundeva napraviti zlatnu kočiju i na noge mu obuti staklene cipelice kako bi ušao u najpoznatije galerije sveta – mogli da sagledamo njegov život koji bi inače izmakao našim pogledima: život slobodan od prinuda tržišta, posedovanja i ugleda.

U jednom od prizora iz života jedne kineske radničko-seljačke porodice, koji u rasponu od dve godine pokazuje dokumentarni film „Poslednji voz kući“ Kanađanina Liksina Fana, otac i maloletna kći se potuku. Ovde, međutim, nije reč o okrutnom, perverznom roditelju, nego o jednom od napornog monotonom rada istrošenom i neradosnom ljudskom biću koje pati zbog budućnosti svog deteta koje upravo počinje da ponavlja njegovu ubistvenu sudbinu.

„Poslednji voz kući“ predstavlja opominjuću fresku o radništvu u savremenoj Kini i ne samo Kini. Mukotrpan rad, štednja crkavice, život u kolektivnom smeštaju, daleko od doma, i nada da će deca živeti bolje – sve to glode dostojanstvo i postvaruje ličnost. I dok je Jon B. slobodan čovek jer je napustio svaku nadu, roditelje iz Fanovog filma zarobila je upravo njihova nada. ✘